Sed imbecillitatis nostrae conscii, enixis precibus obsecremus Dominum, in cujus manu sunt hominum corda, ut Ecclesiae suae, in tantis periculis constitutae potenti suo auxilio adesse, atque de tantis hostibus victoriam tribuere dignetur; ut dissipatis errorum tenebris, veritatis suae luce cunctum illustret mundum, eos, qui ignorant et errant, ad agnitionem veritatis perducat, et ad adamandas aeternas juris justitiaeque leges disponat. Auxilium praepotens Immaculatae Dei Genitricis invocemus, quae cunctas haereses interemit in universo orbe, quamque peculiare praesidium contra errorum insidias veneramur, dum canimus:

„Turris draconi impervia,
„Amica Stella naufragis,
„Tuere nos a fraudibus
„Tuaque luce dirige.

„Erroris umbras discute
„Syrtes dolosas amove
„Fluctus tot inter, deviis
„Tutam reclude semitam“ [13]).

Ut vero digni inveniamur, quos Pater misericordiarum exaudiat, necesse est, ut ad thronum Ejus cum conscientia munda, in plenitudine fidei, non nobis, sed infinitis passionis et mortis Domini Nostri Jesu Christi meritis confidentes accedamus. Quo fine cum Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa IX. universo orbi Indulgentias plenarias in forma Jubilaei concesserit: jam nunc Vobis — quasi in transitu — significamus, praedictum Jubilaeum in Nostra Dioecesi a die 4 Junii a. c. incl. celebratum iri, Nosque seorsivas litteras edituros esse, quibus et conditiones lucrandarum indulgentiarum et modus celebrandae devotionis uberius explanabuntur.

Appositae sub ⁄4 litterae Nostrae pastorales polonico idiomate exaratae, quibus Encyclicam Sanctissimi Patris dtto 8. Decembris 1864, cum fidelibus communicamus, in omnibus Ecclesiis parochialibus prima mox Dominica, postquam ad Curatum loci pervenerint, de sacro sugestu populo ad sacra congregato praelegendae sunt.

Gratia Domini Nostri JESU CHRISTI sit cum omnibus Vobis. Amen.

Datum in aedibus residentiae Nostrae.
Leopoli die 19. Martii 1865.

FRANCISCUS XAVERIUS
Archiepiscopus.

Franciszek Ksawery Wierzchlejski, Arcybiskup Metropolita Lwowski obr. łać., Tronu papiezkiego Asystent, Jego c. k. Apostolskiéj Mości tajny Radca i t. d.

Wszystkim Wiernym Archidiecezyi Naszéj pozdrowienie i błogosławieństwo w Panu!

Kościół Boży na ziemi, który wojującym czyli walczącym nazywamy, od początku istnienia swego miał do walczenia z nieprzyjaciołmi, którzy albo krwawemi prześladowaniami wiarę Chrystusową wytępić, albo rozkrzewianiem błędów i zasad fałszywych naukę, przez Chrystusa Pana w kościele swoim złożoną, skazić i zeszpecić usiłowali. Zapasy te przydłużają się po dni nasze, i zawsze kończą się zwycięztwem Kościoła, który mając nieomylną od Boga obietnicę trwania aż do końca świata, i zapewnienie pomocy z nieba, ze wszystkich takich walk wychodzi świetniejszy, odmładza się w nich, i utwierdza; niebu dostarcza zastępów męczenników i nieulęknionych wyznawców i obrońców prawdy, a światu przedstawia wzniosły widok męztwa chrześcijańskiego.

I jeżeli według najmędrszych zrządzeń Opatrzności, krwawe prześladowania stają się niekiedy rzadszemi, to nigdy nie zbywa Kościołowi na utarczkach z głosicielami błędów i apostołami fałszu, którzy przewrotnemi swemi naukami umysły i serca wiernych obałamucić, wiarę zniszczyć, obyczaje skazić, i społeczność chrześcijańską na zgubne tory sprowadzić się kuszą.

I w naszych też czasach nie brak takich fałszywych proroków, którzy głoszą zasady wprost przeciwne tym, na których spoczywa społeczność chrześcijańska. zasady mylne w sobie, a zgubne w swych następstwach, zasady w otwartéj i jawnéj zostające sprzeczności z przepisami wiary, i nauką kościoła. Zwodniczemi godłami wolności, postępu, oświaty okraszone, łatwiejszy znajdują przystęp do umysłów niebacznych, i wabią w swe sidła serca w zasadach wiary nie dość utwierdzone.

Wierny swemu świętemu powołaniu Ojciec Święty, Pius Papież IX., od czasu jak z woli Bożéj objął rządy kościoła, kilkakrotnie już powstawał przeciw takim fałszywym naukom, podnosząc w obec wszech wiernych głos przestrogi i upomnienia. Podobnie też w najnowszym czasie widząc, że zasady przewrotne, prawom bożym i ludzkim wręcz przeciwne, w rozmaitych krajach coraz bardziéj się rozkrzewiają, i nie tylko świętemu Kościołowi katolickiemu, ale też całemu społeczeństwu ludzkiemu, i zbawieniu dusz, najdroższą krwią Chrystusa Pana odkupionych zagrażają, wydał pod dniem ósmym Grudnia ubiegłego roku 1864, jako w dziesiątą rocznicę ogłoszenia Dogmatu Niepokalanego Poczęcia Najświętszéj Maryi Panny, do wszystkich Biskupów katolickiego świata list okólny, w którym powagą swojego Apostolskiego urzędu, jako najwyższy stróż wiary i Nauczyciel prawdy, stanowczo nagania i potępia niektóre takie tegoczesne błędy, jakkolwiek licznych i znakomitych mające zwolenników i obrońców pomiędzy tymi, którzy się światłymi i postępowymi mężami być mniemają.

Równocześnie też z rozkazu Ojca św. zostały streszczone i w jedną całość zestawione inne tegoż samego rodzaju błędy nowoczesne, które już poprzednio przez tegoż Ojca św. w rozmaitych listach okólnych, Allokucyach i innych Apostolskich pismach potępione zostały. Spis więc takich przedtém potępionych zdań, z polecenia Ojca św. razem z wspomnioną Encykliką wszystkim Biskupom katolickim rozesłany został.

Tak w jednym jak i w drugim dokumencie przemawia do nas Ojciec św. najwyższą powagą urzędu swego Apostolskiego. Jako postanowiony od Boga najwyższy Nauczyciel prawdy, nieomylnym swoim głosem piętnuje piętnem fałszu nowoczesne niektóre błędy: jako najwyższy Stróż wiary, wskazuje ich sprzeczność z zasadami wiary i nauką kościoła: jako najwyższy Pasterz dusz ludzkich wytyka zawarte w nich niebezpieczeństwa zbawieniu dusz ludzkich zagrażające.

A ponieważ modlitwa zawsze była oną bronią, do któréj się uciekał Kościół Boży w swych uciskach, i którą zawsze pokonywał swych nieprzyjaciół, przeto i teraz Ojciec św. wzywa wiernych do wspólnych modłów, aby Bóg niebezpieczeństwa kościołowi, społeczności ludzkiéj, i zbawieniu dusz grożące odwrócić i uśmierzyć, a błądzących oświecić i do poznania prawdy przyprowadzić raczył. Aby zaś modlitwa jako wonne kadzenie wzniosła się przed oblicznością Pańską, i tem pewniejszy odniosła skutek, potrzeba aby pochodziła z serc czystych, i od wszelkiéj zmazy grzechowéj wolnych. Tym celem więc Ojciec św. nadaje i ogłasza Odpust zupełny w formie Jubileuszu, który w całym świecie katolickim w ciągu bieżącego roku przez jeden miesiąc obchodzić się ma.

(Tu treść Listu Apostolskiego.)

Oznajmiwszy Wam, Najmilsi w Chrystusie, dosłownie treść Encykliki Ojca św., pilno Nam oświadczyć jawnie i otwarcie, że wszystkie, tak w téjże Encyklice jak i poprzednio już przez Ojca św. zganione i potępione błędy. My również stanowczo odrzucamy i potępiamy, tak wszystkie razem, jak każdy z osobna, bez żadnego wyjątku lub zastrzeżenia; a potępiamy je i odrzucamy w takiém znaczeniu i rozumieniu, w jakiém Ojciec Święty je potępił.

Znając zaś gorącą wiarę i pobożność Wielebnego Duchowieństwa Naszego, i jego cześć i posłuszeństwo ku św. Stolicy Apostolskiéj, znając stateczne do św. wiary katolickiéj i nauki kościoła przywiązanie prawowiernego ludu pieczy Naszéj powierzonego, czynimy powyższe oświadczenie nie tylko w własném Naszém imieniu, ale też w imieniu całego Duchowieństwa i całéj wiernéj owczarni nam zleconéj. Wiemy bowiem i wszyscy zarówno przekonani jesteśmy, że według słów św. Ambrożego [1]) tam gdzie jest Piotr, to jest, gdzie prawy następca św. Piotra, tam też jest i Kościół; wiemy i z Pawłem Apostołem wyznajemy, że kościół ten jest *filarem i utwierdzeniem prawdy;* [2]) mocno przekonani jesteśmy, że przy tym Kościele Chrystus Pan, według niemylnéj swéj obietnicy, pozostanie *„po wszystkie dni aż do skończenia świata“* [3]), i że duch prawdy będzie w nim mieszkał na wieki [4]) *„abyśmy już nie „byli dziećmi chwiejącemi się, i nie byli uniesieni od każdego wiatru „nauki przez złość ludzką, przez chytrość na oszukanie błędu“* [5]) i abyśmy *„już nie chodzili jako i Poganie chodzą w próżności umy„słu swego, ciemnościami zaćmiony mając rozum, oddaleni od ży„wota Bożego, dla nieumiejętności, która w nich jest, dla zaślepienia „serca ich“* [6]). Owoż gdy najwyższa głowa tego to Kościoła, gdy

13) Hymnus ad Matutinum novissimi Officii Immacul. Concept.

1) Enarrat. in Ps. 38. 2) I. Timot. 3. 15. 3) Mat. 28. 20. 4) Jan XIV. 16. 17. 5) Efez. 4. 14. 6) Efez. 4. 17. 18.

Namiestnik Chrystusów a następca tego, za którym prosił Zbawiciel, iżby wiara jego nigdy nie ustała, i któremu nakazał utwierdzać bracią swoją [7]), gdy Papież wskazuje tegoczesne błędy, i one, jako wierze świętéj, dobru spółeczeństwa ludzkiego, i zbawieniu dusz przeciwne potępia, zaiste nie pozostaje nam, wiernym jego synom, nic innego, jak ze skorem posłuszeństwem przyjąć ten wyrok w przekonaniu, że światła i prawdy jest zwiastunem. Boć i pomni owych słów Chrystusa Pana: *„Kto was słucha, mnie „słucha, a kto wami gardzi, mną gardzi. A kto mną gardzi, gar„dzi onym, który mnie posłał“* [8]), znamy to być przedniejszą powinnością naszą, abyśmy bez wahania słuchali głosu Namiestnika Bożego, i wiemy, że w przeciwnym razie stalibyśmy się winnymi pogardy Boga samego i popadlibyśmy w oną przez Chrystusa Pana wyrzeczoną groźbę, iż kto Kościoła nie słucha, ma być uważany jako poganin i celnik [9]).

O zaprawdę, czyż może być widok wspanialszy nad tego Ojca wszystkich wiernych, ozdobionego potrójną koroną, dostojeństwa, świętobliwości i cierpienia, u którego stóp rozbijają się chmury fałszu, i bezsilnie rozpryskują się fale błędów wstrząsające światem całym! Pośród ogólnego zamętu wyobrażeń, On sam jeden wyższy nad wpływy przemijających zdań ludzkich, nieprzystępny ułudom fałszu, nie olśniony blichtrem, którym się przystrajają nowoczesne błędy, ani zatrwożony mnogością i potęgą ich zwolenników, bezwzględnie wykazuje, gdzie jest fałsz i omamienie, i w obec znikczemniałego świata, bijącego czołem przed siłą, z prawdziwie Apostolskiem męstwem przypomina narodom i mocarzom, pojedyńczym ludziom i całemu spółeczeństwu, odwieczne zasady prawa i sprawiedliwości, i niezmienne prawdy wiary od Boga objawionéj. O zaprawdę, nie ludzka to powaga, która z wysokości stolicy Piotrowéj się odzywa, nie chwilowa to moc tych słów, których odgłos rozlega się od bieguna do bieguna, i od morza do morza, nie powszednia to potęga tego wołania, które do sumień dwóchset millionów katolików przemawia!

Sąć wprawdzie i między nami tacy, którzy nie idą za tym głosem, i dufając raczéj własnemu sądowi, niż orzeczeniu najwyższéj, jaka jest na ziemi, powagi, upornie w swych błędach trwają: ale prawda, choćby nie znalazła przystępu do serc ludzkich, nie mniéj przeto pozostanie prawdą, i tém cięższym ciężarem przywala tych, którzy ją odpychają. To téż Ojciec św. pamiętny na słowa Zbawiciela, że *„niepotrzebują którzy zdrowi są lekarza: ale którzy się źle mają“* [10]), ku uzdrowieniu tych właśnie, duchową niemocą złożonych tém silniéj głos przestrogi podnosi, według upomnienia Apostolskiego: *„Przepowiadaj słowo; nalegaj w czas, „nie w czas; karz, proś, łaj, z wszelaką cierpliwością i nauką. Al„bowiem będzie czas, gdy zdrowéj nauki nie ścierpią: ale według „swoich pożądliwości nagromadzą sobie uczycielów mając świerzbiące „uszy. A od prawdyć słuchanie odwrócą, a ku baśniom się obrócą. „Ale ty czuj, we wszystkiém pracuj, sprawuj uczynek Ewangelisty, „usługiwanie twoje wypełniaj“* [11]). Miłością obejmując całą owczarnię Chrystusową, szczególną swą troskliwość zwraca Ojciec św. ku błądzącym: błędy potępiając, błądzących szuka dobra, i tém usilniéj poleca ich modlitwom całego Kościoła, iżby Bóg oczy ich ku poznaniu prawdy oświecić, i serca ich ku zamiłowaniu jéj pociągnąć raczył.

Niestety, i ta cząstka owczarni Chrystusowéj, która Naszemu pasterzowaniu powierzoną jest, nie zupełnie została wolną od szkodliwego wpływu nowoczesnych błędów; nie możemy o tém pomyśleć bez ciężkiéj boleści i troski, ale z drugiéj strony dziękujemy Bogu, że od téj klęski uchronił znacznie przeważającą część owieczek Naszych, do których dzięki zrządzeniom Opatrzności, fałsze te nie znalazły przystępu. Nie przestajemy przeto gorąco prosić Boga, w którego ręku są serca i umysły ludzkie, aby i nadal łaską swoją utrzymał ich w niezachwianem wyznawaniu zasad wiary Świętéj, a tym, którzy niebacznie dali się usidłać w nowoczesne błędy, dał serce mężne i stateczny umysł do otrząśnienia się z nich, i do poznania, że tylko w nauce Kościoła katolickiego znajdują się zasady prawdy, prawa i sprawiedliwości, niezamącone poprzedniemi wyobrażeniami czasu.

Na ostatek wzywamy najuprzejmiéj Was wszystkich, Najmilsi Bracia, abyście stósując się do woli Ojca św. wspólnemi modlitwami błagali zlitowania Bożego w niniejszéj Kościoła świętego potrzebie, osobliwie zaś w czasie Odpustu Jubileuszowego, który się w Diecezyi Naszéj z dniem Zielonych Świątek t. j. z dniem 4 Czerwca rozpocznie, a 3 Lipca r. b. zakończy. Kondycye do dostąpienia tego Jubileuszu Odpustu i sposób odprawienia nabożeństwa jubileuszowego, osobnym listem pasterskim późniéj wam ogłoszone będą.

[7]) Łuk. 22. 32. [8]) Łuk. X. 10. [9]) Mat. 18. 17. [10]) Łuk. 5. 31. [11]) 2. Tymot. 4. 2—5.

Łaska Pana Naszego Jezusa Chrystusa niech zostaje z Wami. Amen.

Dan w Rezydencyi Naszéj Arcybiskupiéj we Lwowie dnia 19 Marca 1865.

FRANCISZEK KSAWERY m. p.
Arcybiskup.

Franciscus Xaverius Eques de Wierzchleyski, Dei et Apostolicae Sedis gratia Archiepiscopus et Metropolita Leopoliensis ritus latini, solio pontificio assistens, suae c. r. Apostolicae Majestatis auctualis intimus consilarius etc.

Venerabili Clero Dioecesis Suae tam seculari quam regulari Salutem et Benedictionem in Domino!

Jam litteris Nostris pastoralibus ddto 19. Martii a. c. Vobis, Venerabiles Fratres, significavimus, Sanctissimum Patrem nostrum Pium Papam IX. fine exorandae divinae misericordiae, ad avertendas Ecclesiae civilisque societatis gravissimas calamitates, et ad dissipandam errorum congeriem reprimendosque impios adversariorum contra rem catholicam et Sanctam Sedem Apostolicam conatus, plenarias Indulgentias in forma Jubilaei universo orbi catholico per spatium unius mensis, benigne concedere dignatum esse.

Jubilaeum hocce in Nostra Dioecesi a die 4. Junii usque ad 3 Julii a. c. inclusive, seu a Dominica Pentecostes usque ad feriam secundam post Dom. IV. post Pentecosten celebrabitur. Dum ea, quae quoad Jubilaeum celebrandum populo fideli scitu necessaria sunt, in adnexis hic ·/. Litteris pastoralibus idiomate polonico exaratis uberius exponimus, hic tantum ea, quae specialiter Vestram Charissimi Confratres activitatem respiciunt, licet in litteris Apostolicis de die 20 Novembris 1846. „Arcano divinae providentiae consilio,“ quarum exemplar Vobis communicari fecimus, abunde exposita sint, pro exactiori observantia recensenda duximus:

1. Omnes a Nobis approbati Confessarii tam saeculares, quam regulares, tempore Jubilaei gaudebunt facultate absolvendi ab omnibus casibus tum Sacrae Sedi Apostolicae, tum Nostrae Sedi Ordinariae reservatis, quoscumque vere contritos Confitentes, etiam Religiosos. Moniales tamen, Novitiae, tum aliae mulieres intra claustra degentes, nonnisi a tali Confessario absolvi poterunt, qui ad audiendas Monialium confessiones speciali a Nobis gaudet approbatione.

2. Pariter gaudebunt omnes Confessarii facultate absolvendi a quibusvis Sacrae Sedi Apostolicae aut Nobis reservatis excommunicationis, suspensionis, aliisque Ecclesiasticis sententiis et censuris a jure vel ab homine latis vel inflictis. Excipiuntur tamen ii, qui a Romano Pontifice ipso, vel a Sacra Sede Apostolica, aut aliquo Praelato seu Judice Ecclesiastico *nominatim* excommunicati, suspensi, interdicti, seu alias in sententias et censuras incidisse declarati, vel publice denuntiati fuerint, nisi intra tempus dicti unius mensis satisfecerint, aut cum partibus concordaverint; qui autem ultimus casus ad negotia potius civilis naturae, nunc foris ecclesiasticis non amplius obnoxia, apud nos nec occurret. Quodsi intra praefinitum terminum judicio Confessarii satisfacere non potuerint, concedit Sua Sanctitas absolvi posse in foro conscientiae ad effectum dumtaxat assequendi Indulgentias Jubilaei, injuncta obligatione satisfaciendi statim ac poterunt.

3. Habebunt porro Confessarii facultatem, vota, etiam juramento firmata et Sedi Apostolicae reservata, in alia pia et salutaria opera *dispensando commutandi,* injuncta tamen poenitentia salutari, aliisque juxta arbitrium Confessarii injungendis. Advertant autem Confessarii, ab hac facultate excepta esse vota castitatis, ingrediendae Religionis, et obligationis, quae a tertio acceptata fuerit, seu in quibus agatur de praejudicio tertii, si vota haec sint perfecta et absoluta; advertant similiter excepta esse *vota poenalia*, quae praeservativa a peccatis nuncupantur, hoc est, non simpliciter poenalia, quae emissa fuerint in poenam alicujus delicti jam perpatrati (talia enim vota non sunt excepta) sed sollummodo vota poenalia praeservantia, quae emittuntur in futuro, ut nempe timore rei promissae retrahatur promittens ab aliquo delicto committendo (*Videatur Scavini theologiae moralis ad Tract. X. adnotationes quoad Jubilaeum n. 29.**) nisi commutatio futura judicetur ejusmodi, ut non minus a peccato comittendo refraenet, quam prior voti materia.

*) Tom. IV. p. 228.

Advertant porro confessarii, non esse sibi datam facultatem simpliciter dispensandi seu liberandi a votis, sed tantum facultatem vota *dispensando commutandi*, id est subrogandi in locum votorum alia pia et salutaria opera, quae tamen non sint jam aliunde debita et non exorbitanter minora, quam prior voti materia. Advertant denique hanc votorum commutationem extra confessionem fieri non posse.

4. Data est etiam Confessariis potestas, dispensandi super irregularitate ex violatione censurarum contracta, quatenus ad forum externum non sit deducta, vel de facili deducenda, idque non tantum ad exercendas functiones sacras in Ordine jam suscepto, sed etiam ad suscipiendum superiorem Ordinem. Talis dispensatio etiam, nonnisi in actu Confessionis fieri debet. Super aliis vero irregularitatibus, sive ex defectu aut inhabilitate quoquomodo contractis non poterunt Confessarii dispensare, seu habilitare, et in pristinum statum restituere, etiam in foro conscientiae.

5. Complicem peccati contra sextum decalogi praeceptum, nullus Confessarius sub praetextu facultatum Jubilaei absolvere praesumat, talis enim absolutio omnino invalida esset.

6. Item nequit Confessarius remittere obligationem denunciandi, ubi de jure talis obligatio poenitenti incumbit, veluti iis, qui ad turpia fuerint sollicitati, vel qui sectis Massonicis aliisve ejusdem generis sese associaverunt.

7. Gaudebunt Confessarii facultate, personis regularibus utriusque sexus etiam in Claustris perpetuo degentibus, tum aliis quibuscumque tam laicis quam secularibus vel regularibus, in carcere aut captivitate existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocumque impedimento detentis, qui opera ad lucrandas indulgentias Jubilaei praescripta, vel aliqua eorum praestare nequiverint, haecce in alia pietatis opera commutandi, vel in aliud proximum tempus prorogandi, eaque injungendi, quae ipsi poenitentes efficere possint. Attamen confessionem et communionem, tum orationem necessariam in visitatione Ecclesiae, in alia opera commutare non licet (*Bulla Benedicti XIV.* „*Inter praeteritas*“) adeoque tantum visitatio Ecclesiarum, jejunium et eleemosyna commutari possunt. Ejusmodi commutatio etiam extra Confessionem fieri potest, ut declaratur in Bulla indulgentiarum Gregorii XIII.

8. Pueri, qui nondum ad primam communionem admissi fuerint, in virtute facultatis a Sanctitate Sua Confessariis tributae, a communione, ad lucrandas Jubilaei indulgentias requisita, dispensari possunt.

9. Confessarius ex justa causa differens absolutionem poenitenti, potest transacto Jubilaeo, ipsum absolvere eadem facultate a reservatis.

10. Tempore hujus Jubilaei minime suspenduntur aliae partiales aut plenariae Indulgentiae, talis enim suspensio locum habet tantum in Jubilaeo majori, seu in Jubilaeo anni sancti.

11. Durante Jubilaeo omnes sacerdotes tam in privatis, quam in solemnibus Missis quotidie, exceptis festis primae classis, in Missis solemnibus exceptis etiam festis secundae classis, post orationes de praecepto addent collectam pro Papa „Deus omnium fidelium pastor.“

Agite itaque, Charissimi in Christo confratres, tempus acceptabile, dies salutis instant. Dominus vocat operarios in vineam suam; labor Vobis imminet, assiduus quidem, sed salutaris, arduus quidem, sed uberes promittens fructus. Ecce quanta assiduitate et diligentia hostis animarum continuo laborat, ut animas perdat, et quod eheu! ejus conatibus pereunt!

Ne simus ipso segniores, sed fideliter desudemus, ut quam plurimos Christo lucrifaciamus, idque duobus potissimum modis: praedicatione et Sacramentorum dispensatione. Praedicatione enim animos rite praeparari et excitari convenit ad excipiendam gratiam Dei. Hoc fine juvabit explanare fidelibus notionem indulgentiarum earumque utilitatem; tum naturam Jubilaei, et conditiones ad lucrandas ejus indulgentias; licet enim in Nostris litteris pastoralibus sub hodierno ad populum editis, conditiones istae uberius indicentur; procul dubio tamen saepius enucleatione et repetitione opus erit. Exhortationes, quae occasione devotionis Majalis hinc inde haberi consueverunt, etiam non parum conferent ad praeparationem pro Jubilaeo, si congrue aptentur. Sed enixissime Vos, Charissimi Confratres! hortamur, ut in excipiendis tempore Jubilaei confessionibus, sitis *assidui*, et anxie solliciti, ut nec unica anima ob defectum Confessarii, beneficio Jubilaei privata remaneat, ne in nobis impleatur querimonia Jeremiae prophete „*parvuli petierunt panem, et non erat, qui frangeret eis*“ (Thren. IV, 4).

Venerabilis Clerus Curatus, pro locorum opportunitate vicissim sibi adjutrices porrigat manus: pariter et Clerus Regularis tam in propriis, quam in parochialibus Ecclesiis, ad quas eum invitari contigerit, fidelem sese exhibeat Operarium; sicque certatim manipulos de coelesti illa messi colligentes, mercedem a Domino messis repromissam promerebimur.

Adjungimus sub ·/. Litteras pastorales idiomate polonico ad fideles de modo celebrandi devotionem et lucrandi indulgentias Jubilaei, exaratas, quas Venerabiles Curati in festo Ascensionis Domini et Dominica 6. post Pascha, praemissa breviori de die currente concione, populo ad sacra congregato de sacro suggestu praelegent.

Gratia Domini Nostri JESU CHRISTI sit cum omnibus Vobis. Amen.

Dedimus in Residentia Nostra Archiepiscopali, Leopoli die 5 Aprilis 1865.

FRANCISCUS XAVERIUS

ARCHIEPISCOPUS.

Franciszek Ksawery Wierzchleyski, Arcybiskup Metropolita Lwowski obr. łać., Tronu papiezkiego Asystent, Jego c. k. Apostolskiéj Mości tajny Radca i t. d.

Wszystkim Wiernym Archidiecezyi swojéj, pozdrowienie i błogosławieństwo w Panu!

W liście Naszym pasterskim z dnia 19 Marca r. b. oznajmiliśmy Wam, Najmilsi Bracia! że szczęśliwie nam panujący Ojciec św. Pius IX całemu światu katolickiemu Odpust zupełny w formie Jubileuszu, przez przeciąg jednego miesiąca miłościwie udzielić raczył. W udzieleniu Odpustu Jubileuszowego ten jest zamiar Ojca św., abyśmy spólnie wszyscy, oczyszczeni i z Bogiem pojednani, gorąco Go błagali, iżby klęski i utrapienia od kościoła Bożego i świeckiego społeczeństwa odwrócić, mnogie błędy wieku naszego rozproszyć, a błądzących oświecić i do poznania prawdy przyprowadzić, złośliwe nakoniec nieprzyjaciół przeciw Kościołowi katolickiemu, i św. Apostolskiéj Stolicy zamysły zniweczyć, zapędy poskromić, gwałty odeprzeć raczył.

Dla tego się do Was odzywamy słowy św. Apostoła Pawła: „*Oto teraz czas przyjemny: oto teraz dzień zbawienia*“ [1]) używajcie go przeto sercem nie leniwem ku zbawiennemu pożytkowi dusz waszych, *abyście* jak woła Apostół [2]) „*złożyli według dawnego obcowania starego człowieka, który się psuje według żądz błędu. A odnówcie się duchem umysłu waszego. I obleczcie się w nowego człowieka, który wedle Boga stworzony jest w sprawiedliwości i świętobliwości prawdy*“.

Ogłaszając Wam odpust Jubileuszowy, na mocy danego Nam od Ojca św. w Encyklice z dnia 8 Grudnia 1864 upoważnienia, i uwzględniając przepisy Listu Apostolskiego z dnia 20 Listopada 1846, które według woli Ojca św. w tegorocznym Jubileuszu w całości zachowane być mają, postanawiamy co następuje:

1. Nadany przez Ojca św. Odpust jubileuszowy obchodzić się będzie w Naszéj Archidiecezyi, *od Niedzieli Zielonych świątek, to jest: od dnia 4 Czerwca 1865, aż do dnia 3 Lipca 1865*, t. j. do Poniedziałku po czwartéj Niedzieli po Świątkach, *włącznie*. Otwartym zaś zostanie po półgodzinnem dzwonieniu we wszystkie dzwony w Wilią Zielonych Świątek uroczystemi nieszporami z wystawieniem Przenajświętszego Sakramentu w Monstrancyi, odprawiać się mającemi. Przed nieszporami odśpiewa się Hymn o Duchu św. „*Veni Creator*“ z dodaniem odpowiedniego wiersza („*Emitte Spiritum Tuum*“) i Modlitwy („*Deus qui corda fidelium*“). Po nieszporach zaś odmówi się w języku polskim Litania o Wszystkich Świętych, ze wszystkiemi do Niéj należącemi wierszykami i modlitwami, i odprawi się po kościele, lub naokoło kościoła Procesya z Przenajświętszym Sakramentem.

Takiemiż samemi uroczystemi Nieszporami zakończy się całomiesięczny Jubileusz w dniu 3 Lipca 1865 z tą tylko różnicą, że zamiast Hymnu *Veni Creator* odśpiewa się po Processyi Hymn dziękczynny „*Te Deum laudamus*“ z dodaniem odpowiedniego wierszu („*Benedicamus Patrem et Filium*“) i modlitwy dziękczynnéj („*Deus cujus misericordiae*“), tudzież za Ojca św.

Oprócz tego, tak przy rozpoczęciu jak i przy zakończeniu Jubileuszu będzie stósowne kazanie.

2. Przez cały ten miesiąc Jubileuszowy ma się odprawiać

---

[1]) II Kor. 6. 2. [2]) Efez. 4, 22—24.

po wszystkich Kościołach parafialnych i zakonnych we wszystkie Niedziele i Święta uroczyste, Summa i Nieszpory z wystawieniem Przenajświętszego Sakramentu w Monstrancyi, a po Summie i Nieszporach odmówi kapłan z ludem na intencyę Kościoła i Ojca św. pięć Ojcze nasz, pięć Zdrowaś Marya, i jedno Wierzę w Boga, z dodaniem wierszyków i modlitw, które na osobnych kartkach z Naszego polecenia wydrukowane, tu przyłączamy. W dnie zaś powszednie ma się w każdym kościele odprawiać codziennie Msza św. z wystawieniem Przenajświętszego Sakramentu w puszce, a po téj Mszy będą się te same modlitwy odmawiać.

3. Warunki do dostąpienia odpustu jubileuszowego, przez Ojca św. wyznaczone są następujące sześć:

a) *Dwa razy* w ciągu tego miesiąca nawiedzić wyznaczone od Nas kościoły, *lub przynajmniéj jeden z tych kościołów*. Wyznaczamy zaś w tym celu, w stołecznem mieście Lwowie, Kościół Nasz Archikatedralny, i Cerkiew miejską parafialną pod wezwaniem Wniebowzięcia N. P. Maryi, pospolicie wołoską zwaną. W innych zaś miejscach wyznaczamy miejscowy kościół parafialny łaciński i Cerkiew parafialną; tam zaś, gdzieby tylko łaciński kościół, lub tylko Cerkiew w miejscu się znajdowała, ten kościół lub tę Cerkiew nawiedzić należy. Będzie zaś staraniem Wielebnych księży Rządców kościołów, aby właściwe ich kościoły przez czas trwania jubileuszu, przez cały dzień otwarte były.

b) Odwiedzając te kościoły modlić się w nich nabożnie przez czas niejaki. Osobnych na to modlitw przepisanych nie ma, więc wybór takich modlitw, pobożności każdego zostawiony jest. Dla osób nieumiejących czytać stósownie by było, odmówić przynajmniéj pięć Ojcze nasz, pięć Zdrowaś Marya i jedno Wierzę.

c) W przeciągu Jubileuszowego miesiąca zachować post ścisły w jednym tygodniu w Srodę, Piątek i Sobotę. To jest nie tylko wstrzymać się od pokarmów mięsnych, ale też raz tylko na dzień, z południa, do sytości jeść. Musimy zaś na dwie okoliczności zwrócić uwagę wiernych. Najprzód, że nie można tego postu na dwa lub trzy tygodnie rozdzielać, ale w jednym tygodniu, i to nie w inne dni, jak powyżéj wymienione, zachować go należy: powtóre, że ponieważ w pierwszym zaraz tygodniu po Zielonych Świątkach wypadają suchedni, w których post ścisły i tak już jest obowiązkowy, więc inny tydzień, ale zawsze jeszcze w ciągu miesiąca jubileuszowego na ten cel wybrać sobie potrzeba.

d) Spowiadać się w ciągu tegoż miesiąca jubileuszowego, i

e) nabożnie przyjąć Przenajświętszy Sakrament Ołtarza. Ponieważ zaś czas Kommunii wielkanocnéj w Naszéj Diecezyi, według długoletniego zwyczaju przeciąga się aż do św. Trójcy, więc na mocy dekretu św. kongregacyi penitencyaryi z dnia 20 Stycznia 1865 dodajemy, że wierni, którzyby Kommunią wielkanocną dopiero w pierwszym tygodniu miesiąca jubileuszowego odprawili, tą samą Kommunią mogą téż dostąpić odpustu jubileuszowego.

f) Udzielić ubogim jaką jałmużnę według tego, jak każdemu własna pobożność poda do myśli. — Ale duchowna jałmużna niewystarcza, trzeba cielesną jaką jałmużnę, choćby najmniejszą, czy to w pieniądzach, czy w odzieży, czy też wpokarmach udzielić.

Powyższe warunki można dopełnić w jakimkolwiek bądź porządku: ale nato trzeba uważać, aby przynajmniéj wtedy, gdy się ostatni warunek dopełnia, znajdować się w stanie łaski.

4. Osoby podróżujące lub żeglujące dostąpić mogą Odpustu jubileuszowego, jeżeli po powrocie na miejsce swego zamieszkania, niezwłocznie odwiedzą dwa razy kościół katedralny, lub inny znaczniejszy, albo swój właściwy parafialny kościół, i innych powyżéj wyszczególnionych warunków dopełnią.

5. Osoby zakonne obojéj płci, nawet stale pod ścisłą klauzurą zostające, tudzież osoby tak świeckie jak duchowne i zakonne, w niewoli lub więzieniu zostające, nakoniec i takie, któreby dla słabości zdrowia, lub innéj jakiéj przeszkody nie mogły dopełnić warunków przepisanych, lub którego z tychże, mogą uzyskać od Spowiedników zamianę tych warunków, których dopełnić nie mógą na inne pobożne uczynki, którychby dopełnić mogły, lub też mogą im Spowiednicy wyznaczyć inny czas najbliższy do wypełnienia warunków przepisanych.

Dzieci zaś, które dotąd nie przyjęły pierwszéj Kommunii św. mogą być dyspensowane od Kommunii św. i dostąpić bez niéj odpustu jubileuszowego, byleby innym warunkom zadość uczyniły. Zważyć jednak należy, że władza dana Spowiednikom zamieniania przepisanych warunków na inne pobożne uczynki, nie rozciąga się na Spowiedź, Kommunię (wyjąwszy co do dzieci, jak się dopiero co powiedziało) i na Modlitwę. Zatem właściwie tylko odwiedzanie kościołów post i jałmużna na inne pobożne uczynki zamienione być mogą.

6. Wszyscy przez Nas potwierdzeni Spowiednicy mają w czasie tego Jubileuszu upoważnienie do rozgrzeszania nawet w wypadkach Nam samym, lub św. Stolicy Apostolskiéj zatrzymanych. Mają też Spowiednicy daną sobie na ten czas większą władzę do zmieniania niektórych ślubów na inne pobożne uczynki. Zresztą zostawiona jest wszystkim tak świeckim, jak Zakonnikom wolność, wybrania sobie Spowiednika jakiegokolwiek z kapłanów świeckich lub zakonnych z pomiędzy tych, którzy mają od Nas upoważnienie do słuchania spowiedzi: ale Zakonnice, Nowicyuszki, i inne w klasztorach przebywające niewiasty, mogą taki wybór uczynić tylko między tymi Spowiednikami, którzy do słuchania spowiedzi Zakonnic osobne mają upoważnienie.

7. Ponieważ czas Jubileuszu, jest czasem pokuty, i przebłaganiem sprawiedliwości Bożéj: przeto przez cały przeciąg Jubileuszu zabraniamy tańców i hucznych zabaw.

Obyście Wszyscy, Najmilsi w Chrystusie, którzy Naszéj duchownéj podlegacie pieczy, usłuchali głosu Ojca św. tak uprzejmie Was wzywającego, obyście wszyscy pospieszyli za tém wezwaniem! obyście ze skarbów duchownych, szczodrą ręką Piusa IX przed Wami otworzonych, hojnie czerpali ku pożytkowi dusz Waszych, a wspólną Modlitwą tém pewniéj wybłagali św. Kościołowi katolickiemi, pomoc i opiekę w obecnéj potrzebie. Ku temu celowi niech zdążają wszystkie modlitwy, wszystkie duchowne ćwiczenia, i dobrowolne umartwienia Wasze w tym czasie Jubileuszu. Najsłodszemu sercu Jezusa, któremu pobożność wiernych miesiąc Czerwiec poświęcać zwykła, przedstawiajcie z wielką miłością i zaufaniem potrzeby całego Kościoła, i polecajcie je opiece Niepokalanéj Boga Rodzicy Maryi Panny, w któréj przyczynie wszechwładnéj Ojciec św. pokłada zupełną nadzieję wyzwolenia Kościoła z obecnych utrapień.

Łaska i Błogosławieństwo Pana naszego Jezusa Chrystusa niech będzie z Wami wszystkimi. Amen.

Dan w Rezydencyi Naszéj Arcybiskupiéj, we Lwowie dnia 5 Kwietnia 1865.

FRANCISZEK KSAWERY m. p.
Arcybiskup.

Modlitwy

które z polecenia Jego Excellencyi JW. Arcybiskupa Lwowskiego, w czasie Jubileuszu 1865 roku, kapłan z ludem mówić będzie codziennie po Mszy Świętéj, a w Niedziele i Święta także po Nieszporach.

Pięć Ojcze nasz.
Pięć Zdrowaś Marya.
Jedno Wierzę w Boga.
a potém:

W. Spojrzyj obrońco nasz Boże.
O. I wejrzyj na twarz Namazańca twego.
W. Zbaw Panie sługę twego Piusa.
O. Boże mój, nadzieję mającego w Tobie.
W. Strzeż go jako źrenicy oka.
O. I nie podaj go na wolę nieprzyjaciół jego.
W. Poszlij mu, Panie, pomoc z miejsca twego świętego.
O. A z Syonu racz go bronić.
W. Niechaj nic nie zyska na nim nieprzyjaciel.
O. A syn nieprawości niech nie przyda mu szkodzić.
W. Panie wysłuchaj modlitwy nasze.
O. A wołanie nasze niech do Ciebie przyjdzie.

Módlmy się.

Boże! wszystkich wiernych pasterzu i rządco, spojrzyj miłosiernie na sługę twego Piusa, któregoś nad kościołem twoim przełożył: daj mu prosimy cię, słowem i przykładem podwładnym swoim tak przewodniczyć, ażeby z powierzoném sobie stadem do żywota przyszedł wiecznego.

Przyjmij łaskawie, prosimy cię Panie modlitwy kościoła twojego, aby po zwalczeniu wszelkich przeciwności i błędów, w bezpiecznéj służył ci wolności.

Roztrąć pychę nieprzyjaciół naszych, prosimy cię, Panie, i poraż ich mocą prawicy twojéj. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

ODEZWA

Kleryków Archidiecezyi Gnieźnieńsko-Poznańskiéj, którzy z czasu swego pobytu na akademii tutejszéj, albo za przesłane im książki pozostawili nieopłacone rachunki, a dotąd ani się nawet z doniesieniem miejsca swego dzisiejszego pobytu nie zgłosili, wzywam do dopełnienia téj przynajmniéj powinności, inaczéj będę się widział zmuszonym wezwanie to powtórzyć z ogłoszeniem ich nazwisk.

Monaster 15 Maja 1865.

Fryderyk Cazin.

Nakładca i redaktor X. Prusinowski w Grodzisku. — Czcionkami Drukarni Tygodnika Katolickiego (A. Schmaedicke) w Grodzisku w Komisie Emila Thyma w Grodzisku.